

LE PHARE

SAYI #02

- 1. SAVAŞIN SÜZGEÇİNDEN GEÇENLER / 2. ÇOCUK İŞÇİLER /*
3. TÜRKİYE'DE ÇOCUK YAŞTA EVLİLİK SORUNU /
4. KİTAP VE ÇOCUK İLİŞKİSİ / 5. ÇOCUKLARIN GELİŞİMDE KREŞİN ÖNEMİ /
6. CORONA'LI GÜNLERDE ÇOCUK OLMAK

ŞURA NUR SAVRANOĞLU / *SAVAŞIN SÜZGECİNDEN GEÇENLER* / sayfa 4

ESMER DEĞİRMEN / *ÇOCUK İŞÇİLER* / sayfa 6

CAN KIPÇAK / *TÜRKİYE'DE ÇOCUK YAŞTA EVLİLİK SORUNU* / sayfa 8

İPEK KIRCA / *KİTAP VE ÇOCUK İLİŞKİSİ* / sayfa 10

ÖZGE UĞULU / *ÇOCUKLARIN GELİŞİMDE KREŞLERİN ÖNEMİ* / sayfa 12

SERHAT SARIALTIN / *CORONA'LI GÜNLERDE ÇOCUK OLMAK* / sayfa 14

, **MUHAİRİLER:** İPEK KIRCA, CAN KIPÇAK, ÖZGE UĞULU, ESMER DEĞİRMEN, ŞURA NUR SAVRANOĞLU, SERHAT SARIALTIN ,
GÖRSEL TASARIM YÖNETMENİ; MADİNABONU PULATOVA, MUSTAFA EREN

SAVAŞIN SÜZGECİNDEN GEÇENLER

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin verilerine göre tüm dünyada mülteci sayısı 70 milyonu aşmış durumda. Mültecilerin yarısından fazlasını çocuklar oluşturuyor. Savaş ve zulümden kaçan çocuk sayısı ise 28 milyon. Her yıl dünya çocuk hakları günü kutlanırken Afrika, Latin Amerika ve Ortadoğu bölgelerinde süregelen çatışma ve savaş ortamlarında binlerce çocuk can vermektedir. Savaş ortamında yaşamak zorunda kalan bu çocukların en temel hakları olan yaşama, sağlık, eğitim ve barınma gibi çocuk hakları bildirgesinde yer alan pek çok hakları da ihlal ediliyor

Birleşmiş Milletler(BM) Çocuk Hakları Bildirgesinde;" Çocuğun kişiliği aile ortamı içerisinde, mutluluk, sevgi ve anlayış atmosferinde tam ve uyumlu olarak gelişebilir ve hiçbir yerde savaşın bunu sağlayabildiği geçmemektedir. İçgüdüsel olarak savaşın

çocuklar için kötü olduğunu bilmemize rağmen, buna kanıt aramaya gerek var mıdır? Ne yazık ki savaşın kanıtları her yeri kaplamaktadır. Var olan birçok çatışmada savaşın kötü sonuçları çocukları da kapsamaktadır. Savaşın kanıtları, savaşın etkilerini anlayan fakat çatışmalar ve nedenleri hakkında birşeyler yapamayanlar için de kara bir leke oluşturuyor." şeklinde açıklanmakta.

Savaşın çocuklar üzerindeki psikolojik etkileri

Savaşın etkileri, çocukların ruh sağlığı açısından travmatik boyutlara ulaşıyor. Mülteci çocukların savaş sırasında yaşadığı; Anne, baba ve sevdiklerinin kaybı, cinsel istismar, şiddet ve işkence görmeleri, çatışmalar sonucu okulsuz kalmaları ve eğitimlerinin sona ermesi, can güvenliklerinin tehlike altında olması, çocukların asker, bombacı yetiştirmek amacıyla, esir edilmesi, kaçırılması, yaşam alanlarının ve oyun parklarının bombalanması, savaş ortamlarında, ekonomik kriz yaşandığı için, çocukların yoksulluk çekmesi, günlük

yaşam içerisinde, yemek ve barınma ihtiyaçlarını karşılayamaz hale gelmeleri gibi birçok etken mülteci çocukların psikolojisini derinden etkileyebiliyor.

Savaşın çocuklar üzerinde fiziksel etkileri

Savaş sırasında silahlı saldırılar sonucunda, kimyasal silahlardan atılan bombalar, çocuklar üzerinde kanser gibi ciddi hastalıklara neden olduğu için, çocuk ölümlerinde ciddi oranda artışlar meydana geliyor. Diğer fiziksel faktörler incelendiğinde; Çocukların savaşta yaşadığı salgın hastalıklar, açlık, susuzluk gibi faktörler bağışıklık sistemlerini çökertiyor. Çocukların maruz bırakıldığı silahlı çatışmalar sırasında yaralanma, sakat kalma durumunda fiziki yapısı da bozuluyor. Savaşta, cinsel istismara uğradıkları için, bulaşıcı hastalıkların oranı da bir hayli artış gösteriyor. Çocuklar görme, duyma gibi hayati organlarının kaybı sonucu yaşamını normal bir şekilde devam ettiremez hale geliyorlar. Esir düşen çocuklarda da maruz bırakıldıkları şiddet ve işkence sonucunda da bedenlerin de ve ruhsal yapılarında, ciddi hasarlar meydana geliyor

Savaşın çocuklar üzerinde sağlık açısından etkileri

Çocuklar, savaş ortamında şiddete maruz kaldıkları için; Korku, Uykusuzluk, Depresyon ve travma yaşıyorlar. Çocukların, savaş sırasında yaşadıkları sağlık, psikolojik ve fiziki etmenler, yaşamlarında yıkıcı boyutta bir etki yaratıyor. Bu nedenle de dünyanın kaos ortamı, olduğuna ve yaşanılacak güvenilir bir yer olmadığına inanıyorlar. Uzmanlara göre ise önerilen şu; Mültecilerin yoğunluklu yaşadığı bölgelerde özelleşmiş çocuk psikiyatrisi servisleri açılabilir, buralara mültecilerin kültürlerini bilen, gönüllük esasına bağlı psikiyatrlar, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ve çocuk gelişim uzmanları faaliyette bulunabilirler.

Dünyadaki çocuk mültecilerin yarısından fazlası okula gidemiyor

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) “Mültecilerin Eğitim Krizi” başlıklı raporunu kamuoyuna 2019 yılında açıkladı. Raporda, dünya genelindeki 7 milyon 100 bin çocuk mültecinin ancak 3 milyon 700 bininin eğitim alabildiğine dikkat çekildi. Raporda, dünya genelinde ilkokul çağındaki çocukların yüzde 91’nin okula gittiği ancak bu oranın çocuk mülteciler arasında sadece yüzde 63 olduğu belirtildi.

Çocuk mültecilerin eğitimine yönelik durumu, ilkokul sonrası daha da kötüleşiyor. Dünya genelinde ilkokul sonrası eğitimlerine devam eden çocukların oranı yüzde 84 iken çocuk mültecilerin arasında bu oran yüzde 24’te kalıyor.

Yine yüksek okul ya da üniversite öğreniminde de dünya genelinde oranı yüzde 37 iken, çocuk mültecilerin ancak yüzde üçü bu düzeyde eğitim görebiliyor.

Rapor, ev sahibi ülkelerin, ilkokuldan başlayarak, mülteci çocukların uygun bir müfredat ile kayıtlarının yapılmasıyla ulusal eğitim sistemine dâhil edilmesi için çağrıda bulunuyor. Bunun mültecilerin üniversiteye gidebilmeleri ya da ileri düzeyde mesleki eğitim almaları için bir sıçrama tahtası olacağına da dikkat çekiliyor.

Ayrıca rapor, gelişmekte olan bölgelerin okul çağındaki mülteci çocukların yüzde 92’sine ev sahipliği yaptığını ve bu ülkelerin uluslararası toplum tarafından sağlanacak daha sürdürülebilir bir finansal yardıma ihtiyacı olduğunu belirtiyor.

Raporun son maddelerinde ise, mültecilerin eğitim sorununa yönelik sürdürülebilir çözümleri artırmak amacıyla özel sektörle, insani yardım ve kalkınma kuruluşları ve hükümetlerle daha sağlam işbirliği yapılması çağrısında bulunuyor.

Mülteci çocukların bakımı ve korunmasına dair temel standartlar

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin Orta Doğu Ve Kuzey Afrika’da (MENA) Mülteci Çocukların Korunması raporunda; BMMYK ve ortakları, mülteci çocuklarca karşılaşılan özel ihtiyaçları ve riskleri ele almak için BMMYK Küresel Çerçeve Belgesi doğrultusunda bir sistem yaklaşımı benimseyerek bölgedeki mülteci çocukları koruma gayretlerine öncelik vermekte. Bu belge, BMMYK, Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu ve diğer Birleşmiş Milletler örgütleri, sivil toplum örgütleri ve MENA çapında diğer ortaklar tarafından devletlerle birlikte üstlenilerek, mülteci çocukların korunmasında ilerleme ortaya koyan bir dizi iyi uygulamayı özetlemekte.

Belgede mülteci çocuklarla ilgili temel maddelere yer verilerek mülteci çocukların korunmasını geliştirmek için kilit önemdeki tavsiyeleri açıklıyor.

ŞURA NUR SAVRANOĞLU

- Mülteci çocukların uluslararası korumaya erişiminin temini.
- Esenliklerini ve geleceklerini etkileyen tüm konularda çocuğun yüksek yararı ve çocuk katılımının başlıca değerlendirme olmasını temin edecek prosedürlerin güçlendirilmesi.
- Ayrım yapılmaksızın tüm mülteci çocukları doğumun hemen ardından kayıt altına almak ve belgelemek.
- Çocukların aile birliği hakkını teşvik etmek ve refakatsiz ve ailesinden ayrı düşmüş çocuklara müdahale etmek için prosedür ve hizmetleri güçlendirmek.
- Tüm mülteci çocukların gelişimsel ihtiyaçlarını destekleyici güvenli bir öğrenme ortamında kaliteli eğitime eşit erişimlerini sağlamak.
- Mülteci çocukları korumak amacıyla ulusal çocuk koruma sistemlerinin kalitesini ve kapasitesini güçlendirmek için bu sistemlere yatırım yapmak.
- Mülteci çocuklara ve ilgi alanındaki diğer çocuklara uzmanlaşmış çocuk koruma hizmetleri sağlayan programların desteklenmesi.
- Çocukları daha iyi korumak için çocukların, ailelerin ve toplulukların desteklenmesi.
- Devletler başta olmak üzere tüm çocuk koruma paydaşları için kaynakların artışının savunulması amacıyla ortaklık içinde çalışmak.
- Çocuk koruma konuları ve etkili müdahalelere ilişkin geliştirilmiş bilgi ve veri alanında yatırım.

ÇOCUK İŞÇİLİĞİ

Türkiye’de 720 bin Çocuk İşçi Var

Yaklaşık yedi yıldır paylaşılamayan Çocuk İşgücü Araştırması’na göre çalışan çocukların %79,7’si 15-17, %15,9’u 12-14 ve %4,4’ü ise 5-11 yaş gurubundaki çocuklar oluşturuyor. Çocuklar çalışma ortamında zorlu iklim koşullarına ,kimyasal madde ,toz , duman veya zararlı gazlara maruz kalıyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)’nun Çocuk İşgücü Araştırması’na göre Türkiye ‘de 5-17 yaş grubunda ekonomik faaliyette çalışan 720 bin çocuk var . Çalışan çocukların arasında 5 yaşında çocuk gözlenmedi.

Cinsiyete göre incelendiğinde çalışan çocukların %70,6’sını oğlan çocukların, %29,4’ünü ise kız çocuklarının oluşturduğu görüldü.

Çalışan çocukların bir kısmı aynı zamanda eğitime devam etti

Yaş gruplarına göre, 5-14 yaş grubundaki çalışan çocukların %72,0’i, 15-17 yaş grubunda çalışan çocukların ise %64,1’i aynı zamanda bir eğitime devam etti. Çalışan çocukların %34,3’ü eğitime devam etmedi .Çocukların çalışma nedenlerinde ilk sırayı “hane halkının ekonomik faaliyetine yardımcı olmak” aldı. Bunu yüzde 34,4 ile “iş öğrenmek, meslek sahibi olmak”, izledi. Çocukların yüzde 6,4’ü ise “kendi ihtiyaçlarını karşılamak” amacıyla çalıştı.

Söz konusu çocukların yüzde 30,8’i tarım, yüzde 23,7’si sanayi, yüzde 45,5’i ise hizmet sektöründe yer aldı.İşteki durumuna göre çalışan çocukların yüzde 63,3’ü ücretli veya yevmiyeli, yüzde 36,2’si ücretsiz aile işçisi, yüzde 0,5’i ise kendi hesabına olarak çalıştı.

Aşırı sıcağa/soğuğa, kimyasal maddeye, ağır yük taşımaya maruz kalıyorlar

Çalışma ortamında fiziksel sağlığı olumsuz etkileyen faktörler incelendiğinde, çalışan çocukların yüzde 12,9’unun aşırı sıcak/soğuk ya da aşırı nemli/nemsiz bir ortamda çalıştığı, yüzde 10,8’inin kimyasal madde, toz duman veya zararlı gazlara maruz kaldığı görüldü.

Çalışan çocukların yüzde 10,1’i zor duruş şekli veya harekete maruz kaldı veya ağır yük taşıdı, yüzde 10’nu ise gürültü veya şiddetli sarsıntıyla karşılaştı. Bunların yüzde 6,4’ünün çalıştığı ortamda kaza riskiyle karşı karşıya kaldığı, yüzde 4,6’sının ise çalıştığı iş yerinde göz yorgunluğu veya görsel odaklanma konusunda risk altında olduğu belirlendi.Çocukların yüzde 1,3’ü çalıştığı yerde bir yaralanma veya sakatlanmaya maruz kalırken, yüzde 4,4’ü çalıştığı yerde yaralanma veya sakatlanmaya tanık oldu.

Ev işlerinde ailesine yardımcı olan çocuklar, hane için alışveriş, temizlik, yemek, ütü gibi ev işleriyle hanede kendinden küçük çocuklara veya yaşlı/engelli/hasta bir yakınına bakma konularında ailesine destek olan çocukları ifade ederken, çalışan çocuk kapsamında yer almıyor.Ev işlerinde ailesine yardımcı olan çocukların yüzde 43,5’i hane için alışveriş yapma, çamaşır-bulaşık yıkama, ütü yapma, yemek pişirme, ev eşyalarının temizliği gibi işlerde, yüzde 23,2’si hanede kendinden küçük çocukların bakımında, yüzde 5,4’ü ise hanedeki yaşlı/engelli/hasta bir yakınının bakımında ailesine yardımcı oldu.Kız çocuklarının ev işlerine daha fazla zaman harcadığı görüldü. Oğlan çocuklarının yüzde 16,3’ü, kız çocuklarının ise yüzde 28,3’ü ev işlerine haftada 8 saat ve daha uzun süre çalıştı.

*“ÇOCUK İŞÇİLİĞİ İLE MÜCADELE YILI” İLAN
EDİLEN 2018’DE ÇOCUK İŞÇİ SAYISI 7 BİN
ARTTI VE TÜRKİYE’DE, EN ÇOK ÇOCUK İŞ
CİNAYETİNİN YAŞANDIĞI YIL OLDU*

*Çocuk işçilikte denetimsizlik, cezasızlık politikaları çocuk işçi ihlallerine ve çocuk iş cinayetlerine
sebeptir*

Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) açıkladığı çocuk istatistiklerinin hatırlatıldığı açıklamada şöyle denildi: “Sadece 15-17 yaş grubu çocuklara dair işgücü istatistikleri yer almasına rağmen, “Çocuk İşçiliği ile Mücadele Yılı” ilan edilen 2018’de çocuk işçi sayısı 7 bin arttı ve Türkiye’de, en çok çocuk iş cinayetinin yaşandığı yıl oldu Türkiye’de çocuk işçiliğinin bu denli yaygınlaşması ve geldiği boyutun önemli nedenlerinden biri de devletin bu alana ilişkin diğer politikaları ile birlikte denetimsizlik ve cezasızlık politikasıdır. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2010’dan bu yana geçen 9 yılda ancak 416 işyerinde çocuk işçi ihlali tespit etmiştir.”

İSİG’in paylaştığı verilere göre şu noktalar ön plana çıkıyor:

- Çocuk iş cinayetlerinin en fazla yaşandığı iller Urfa, İstanbul, Antep, Antalya ve Adana. Bu şehirlerde çocuk nüfusu, tarım işçiliği ve mülteci nüfusu yüksektir.
- Yaşamını yitiren 26 çocuk işçinin dördü mülteci/göçmen çocuklar. Mülteci çocukların ölüm oranının tüm göçmen işçilerin ölüm oranından çok daha fazla olması hem mülteci çocuk işçiliğinin yoğunluğunu hem de mülteci çocukların çalışma koşulları bakımından çok daha tehlikeli işlerde çalışmak zorunda kaldıklarını gösteriyor.
- Yaşamını yitiren 26 çocuğun dördü kız çocuğudur. Kız çocukları, tarım sektöründe ve özellikle de ücretsiz aile işçiliğinde sömürülmektedir.

ESMER DEĞİRMEN

TÜRKİYE'DE ÇOCUK YAŞTA EVLİLİK SORUNU

‘İSTİSNAİ DURUM’ VE 16 YAŞ

Türkiye’de pek çok kız çocuğu, geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle çocuk yaşta, erken ya da zorla evlendirilme riski ile karşı karşıya bulunmaktadır. Türkiye’de yasal evlenme yaşı 18’dir. Bununla birlikte, çocuklar 17 yaşına bastıklarında ailelerinin veya yasal vasilerinin izniyle evlenebilmektedirler. 16 yaşındaki çocuklar ise ‘istisnai durumlarda ve hayati önem arz eden bir gerekçenin olması şartıyla’ mahkemenin alınan özel izinle evlenebilmektedirler. Günümüzde evlilik yaşı giderek yükselse de Türkiye’de çocuk yaşta evlilikler hâlen bir sorundur. Bu durum; kız çocuklarına yönelik cinsiyet kalıp yargılarını pekiştiren ve onların eğitimlerine engel olan, sağlıklarını tehlikeye atan ve onları şiddet ve yoksulluk riskine maruz bırakan toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir yansımasıdır.

Yasadışı olmasına rağmen, Türkiye’de çocuk evliliği, özellikle daha az eğitilmiş aileler arasında yaygındır. Bu tartışmalı bir politik meseledir ve toplumun liberal ve muhafazakâr kesimleri arasındaki bir tartışma konusudur. Aile ve Sosyal Politikalar bakanlığının 2014 verilerine göre Türkiye’deki tüm evliliklerin üçte biri çocuk evlilikleridir ve kadınların üçte biri 18 yaşın altında evlenmektedir. Verilere göre 2002 ve 2014 yılları arasında 504.957 çocuğun resmi olarak 16 ve 17 yaşlarında evlendiği saptanmıştır. 2010-2013 yılları arasında bu resmi rakam 134.629’dur.

15-19 YAŞLARINDAKİ TÜM KIZLARIN %7,1’İ EVLİ

Çocuk evlilikleri kızları erkeklerden 20 kat fazla orantısız bir şekilde etkilemektedir; Türkiye’de çocuk evliliklerinin yaklaşık 129.000’i kız, 6.000’i erkektir. Kız çocuklarını içeren çocuk evlilikleri genellikle çocuk evliliklerinde erkeklerden yaş olarak çok daha genç kızları içerir. 2012 yılında Türkiye’de yaklaşık 20.000 aile, 16 yaşından küçük kızlarıyla birlikte evlendirme için izin talebinde bulunmuştur. 2010-2013 yılları arasında reşit olmayan kızlarının (reşit olmayan ve 15 yaşından küçük) evlenmesi için izin almak üzere başvuran ailelerin sayısında %94 artış olmuştur. Türk hükümeti tarafından desteklenen 2013 Hacettepe Üniversitesi’nin Nüfus ve Sağlık araştırması raporuna göre, 15-19 yaşlarındaki tüm kızların %7,1’i evli durumdadır. 15-49 yaş arası kadınların %26’sı çocuk yaşta evlendirildiklerini bildirmiştir. Türkiye’de çocuk evliliğinin gerçek sayılarının resmi rakamlardan çok daha yüksek olduğu tahmin edilmektedir çünkü pek çok çocuk evliliği devlet izni olmadan resmi olmayan dini evlilikler olarak gerçekleşmektedir.

Çocuk evlilikleri Türkiye’nin her bölgesinde gerçekleşmektedir. Ancak oranların en yüksek olduğu iller Doğu ve İç Anadolu’da yoğunlaşmaktadır. Gaziantep Üniversitesi araştırmasına göre Şanlıurfa şehrinde çocuk evlilik oranı %60, İzmir’de ise %16-17 civarındadır. Türkiye İstatistik Kurumu’na göre, aşağıdaki iller 2013 yılında en yüksek çocuk evlilik oranlarına sahiptir (hepsi %35 ile %42 arasındadır.): Yozgat, Nevşehir, Niğde, Kahramanmaraş, Kilis, Muş, Siirt, Bitlis, Van, Ağrı, Kars ve Ardahan.

YASADA TUTARSIZLIK

Çocuk evliliği Türkiye’de yasa dışıdır ve reşit olmayan biriyle evlenen kişiye ve evliliği planlayan üçüncü şahıslara hapis cezası verilir. Bununla birlikte, yasal çerçevede çocuk evliliğine ilişkin bir tutarsızlık vardır. Türk Ceza Kanunu’na göre evlenme yaşı en az 15, Türk Medeni Kanunu’na göre 17 (her iki cinsiyet için) ve Çocuk Koruma Kanunu’na göre 18’dir. 2016 yılında, iktidardaki İslamcı muhafazakâr Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP), eğer fail sağ kalan şahsa evlenme teklifinde bulunursa çocuk tecavüzünü suçsuz hale getirecek bir mevzuat getirmeye çalışmıştır; bu, kamuoyu tarafından yaygın olarak “tecavüzün meşrulaştırılması ve çocuk evliliğinin teşvik edilmesi” girişimi olarak görülmesi sebebiyle geri çekilmiştir. Türkiye’de özellikle kadın hareketi bu konuda direnmekte kararlı olduğunu göstermiştir. 6 Ocak 2020’de Türkiye çapında 50 civarında kentte basın açıklamaları, sokak eylemleri ve toplantılar ile TCK 103 kapsamında af getirilmesi girişimlerine karşı çıkmıştır.

CAN KIPÇAK

AKP ve MHP Cinsel Suçlara Af Konusunda Uzlaştı

ÇOCUK KİTABI YAZARI
AYŞE GÜLAY HAKYEMEZ

KİTAP VE ÇOCUK İLİŞKİSİ

►► Kitaplar; çocukları, sevgi, ölüm, doğum, sağlık, hastalık, felaketler, iyilik, kötülük, fedakarlık vb. yaşamın gerçeklerine hazırlar, kendilerini ve başkalarını anlamaya, hayal gücünü geliştirmeye ve yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmaya yardımcı olur. Çocukların duygusal, ruhsal, bilişsel ve sosyal gelişimleri için dünyaya hazırlar.

Çocukluk insan hayatının en hassas dönemidir. İnsanın kişiliğinin yerleştiği, geleceğe yönelik eğilimlerinin şekil bulduğu bir zaman dilimidir. Ayrıca çocukluk, deneyim ve bilgi eksikliğinden dolayı insanın bazı bilgileri kavramakta güçlük çektiği bir çağıdır. Bu durum, çocuklara yönelik kitaplar yazmayı gerektirir. Bir çocuk kitabı, çocukluğun bu iki yönü de dikkate alınarak yazılmış olmalıdır. Çocukluğun bir şekillenme dönemi olduğunun bilinmesi, kitabın içeriği; çocukların bazı konuları yetişkinler kadar kolay anlamayabileceklerinin farkında olunması ise kitabın dili konusunda titiz olmayı gerektirir. Çocuk kitabı yazarı olan Ayşe Gülay Hakyemez, kitap yazmaya üniversiteyi kazanan s kızına yazdığı masalı hediye ettiğini ve beğenilmesinden sonra masal yazmaya devam ettiği söyledi. Yazarken dikkat ettiği kriterleri şu şekilde ifade eden Hakyemez: "Öncelikli kriterim olumlu, iyimser, umut veren, iyi hissettiren öyküler olması. 5-8 yaş grubu çocukların bu çağda önce bu hisleri alabilmelerini önemsiyorum. Onca şiddet, entrika, karamsarlık ve olumsuzluk içinde ıstık saçmalarını istiyorum. Doğa ve sanat var öykülerimde... Doğa varolabilmemizi, sanat ise kendimizi ifade edebilmemizi sağlar" dedi.

Çocukları elektronik hapisanelerden sıyrıp kitaplara çekmek isteyen, televizyon ya da akıllı telefonların önüne bırakma kolaycılığını seçmeyen, onlar için zaman ve emek harcayan anneler için yazdığını söyleyen Hakyemez, sanatı ve doğayı önemseyen, çocuklarına özgünlük ve özgürlük bilincini vermeye çalışan anne babaları hedeflediğini belirtti.

KİTAPLARIN ÇOCUK GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Çocuğun zihinsel, duygusal ve sosyal gelişiminde kitabın rolü çok büyüktür. Özellikle de çocuklar konuşmayı öğrenirken ona kitap okumak çok önemlidir. Bir çocuğun kitapla ilişkisi çocuk okumayı öğrenince başlamamalıdır. Zira çocuklarla kitapların ilişkileri bebeklik döneminde başlar. Anne ve babası kendisine masal okurken tanır çocuk kitabı. Daha sonra renkli ve resimli kitaplara yönelir çocuklar. Çocuğa kitap okumanın, çocuğun gelişimi için faydaları saymakla bitmeyecek kadar çoktur. Çocuğuna kitap seçerken öncelikle yaş aralığının uygunluğuna baktığını söyleyen Aycan Ebru Kaya, sözlerine şu şekilde devam etti: "Kitap içeriğini ve resimlerine bakarım. Karakterlerin, hikayelerin oğlumun hayal dünyasını besleyecek özelliklerde, eğlenceli olmasına özen gösteririm" dedi.

Kitapların çocuklar üzerindeki etkisini doğru kitaplarla doğru zamanda karşılaştılabilmeleri şartıyla önemli gelişmeler kaydedileceğini söyleyen Hakyemez, "Gelişmiş bireyler çocukluklarında kitap okuyabilmiş, okuduklarını içselleştirebilmiş bireylerdir. Okuma alışkanlıkları sayesinde düşünmeyi, araştırmayı, sorgulamayı bilen bireyler olurlar. Yaşamlarını güzelleştirecek yaratıcılığa, doğru kararlar almalarını sağlayacak geniş görüş perspektifine kavuşmuş bireyler. İnsanlık ve dünya için faydalı bireyler" dedi.

Kitaplar; çocukları, sevgi, ölüm, doğum, sağlık, hastalık, felaketler, iyilik, kötülük, fedakarlık vb. yaşamın gerçeklerine hazırlar, kendilerini ve başkalarını anlamaya, hayal gücünü geliştirmeye ve yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmaya yardımcı olur. Çocuğunun inanılmaz bir hayal dünyası olduğu söyleyen Kaya "Kitaptaki olaylardan, karakterlerden çok fazla etkileniyorlar. En azından kendi çocuğum içim bunu söyleye-

bilirim. Oğluma anlatmaya çalıştığım bazı şeyleri onu etkileyen bir hikaye kitabıyla özümseyebiliyor. Aslında Kitaplar ailelerin yükünü azaltan büyük bir nimet. Her kitap yeni şeyler gördüğü, öğrendiği yeni bir dünya olmalı. Özellikle hayal gücünü kuvvetlendiren ve farklı farklı konulardaki kitapların çocuğun zeka gelişiminde önemli yeri olduğunu düşünüyorum" dedi.

AİLEDE KİTABIN ÖNEMİ

Yaşamı güzelleştiren kitabı çocuğun yaşamında bir demirbaş yapmak gerekmektedir. Çocuk, kitapla iyice içli dışlı olmalıdır. Bu içli dışlılık sadece ders kitapları ile sınırlı kalmamalıdır. Çocuğun kitapla tanışmasında, kitabı sevmesinde, kitapla birlikteliğinin uzun sürmesinde aile, öğretmen, okul ve kurumlara bazı görevler düşmektedir. Çocuğun kitap okunması isteniyorsa, aile içinde çocuk kitapla tanıştırılmalı, kitap okumaya özendirilmelidir.

Çocukların müthiş taklit yetenekleri vardır. Çocuk anne ve babayı, aile bireylerini kitap okurken görmeli, evde kitap konuşulmalı, düzenli yüksek sesle birlikte kitap okumalıdır. Hediye olarak sık sık kitap alınmalıdır. En güzel hediye kitaptır, çocuk kitabın değerli ve sevindirici bir şey olduğuna inanacaktır. Oğlunun doğduğu günden beri hem babasının hem kendisinin günde 4-5 tane kitap okuduğunu söyleyen Kaya, okuduğu masaldan etkilenecek oğlunun bir kedi istediğini söyleyemesiyle kedi sahiplendiklerini belirtti.

Kitap okuyan aile bireyleri, kitap okuma alışkanlığı olan evler, çocuk-kitap ilişkisinde çok belirleyici olduğunu vurgulayan Hakyemez, "Kitap oku yavrum!" demek yeterli değildir. Çocuğun yaşına, ruhuna, kişiliği ve meraklarına uygun kitapları kendisine sunabilmek gerekir. Çocuklarda kitap sevgisi oluşturabilmek büyük bir başarıdır. Her güzel şey gibi bu da emek ister. Her okul, her öğretmen, her veli kendi görgü, eğitim ve birikimi kadar sarfettiği çaba kadar da başarılıdır" dedi.

ft / ANNE/ EBRU AYCAN KAYA.
ÇOCUK/ CAN KAYA

”

ÇOCUKLARDA KİTAP SEVGİSİ
OLUŞTURABİLMEK BÜYÜK BİR
BAŞARIDIR. HER GÜZEL ŞEY GIBI
BU DA EMEK İSTER. HER OKUL, HER
ÖĞRETMEN, HER VELİ KENDİ GÖRGÜ,
EĞİTİM VE BİRİKİMİ KADAR SARFETTİĞİ
ÇABA KADAR DA BAŞARILIDIR

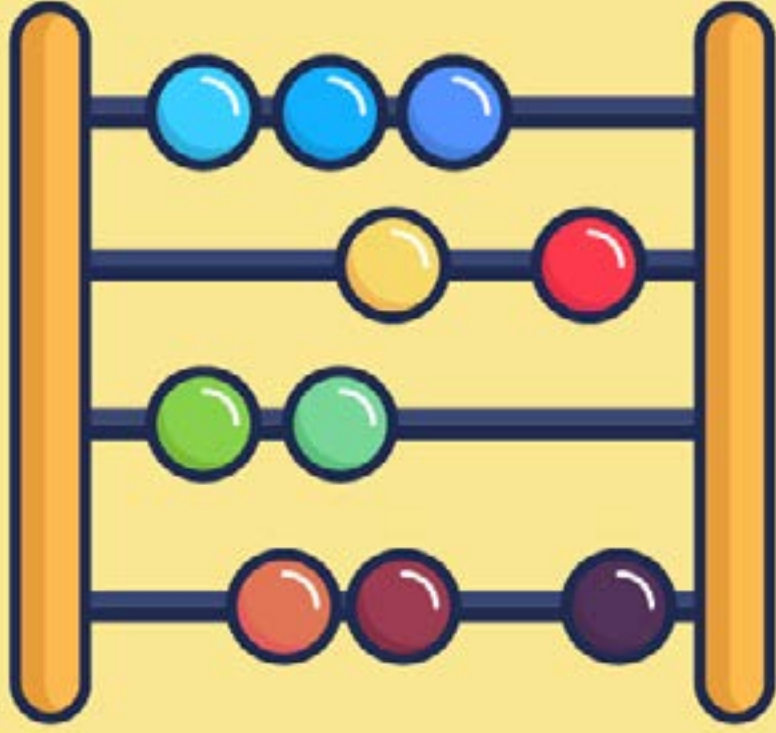

ÇOCUK VE KİTAP-GÖRSELLİK İLİŞKİSİ

Çocuk, görsel sanatlara dönük ilk eğitimini yazınsal çocuk kitapları aracılığıyla alır. Resimli kitaplara birlikte bakmak ve okumak çocuğun özellikle düşünme yeteneğinin gelişmesini destekler. Okurken yapılan konuşmalar ve kitapta yer alan nesnelerin elle gösterilmesi ve isimlendirilmesi sayesinde çocuğun dil yeteneği teşvik edilir ve aynı biçimde çocuğun kelime hazinesi de gelişir. Kitapların nasıl kaleme alındığı kadar nasıl resimlendirildiği de çok önemlidir.

Çocuklar kelimelerden önce resimleri okumayı öğrenirler.Çocuğun kitapla karşılaşması, önce resimle olur, daha sonra resim-metin işbirliği ile devam eder. Resimli kitapların çocuğun gelişimine, sosyalleşmesine faydasının yanında küçük yaşlarda başlayan çocuk-edebiyat-kitap ilişkisi çocuğun gelecek yaşamında kitap sevgisi ve okuma kültürünün oluşmasına da zemin hazırlamış olur. Çocukta oluşan kitap kültürü çocuğu yorum yapan, düşünen, araştıran, yaratan ve tartışan birey haline getirir

İPEK KIRCA

ÇOCUKLARIN GELİŞİMİNDE KREŞİN ÖNEMİ

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından en son 2017 yılında yapılan ‘Aile Yapısı Araştırması’na göre çocukların okul öncesi eğitimine pek de önem verilmediği ortaya çıkmıştı. Yapılan araştırmalara göre; 0-5 yaş arası çocukların yaklaşık yüzde 86’sının bakımını anneleri, yüzde 7.4’ünün bakımını ise anneanne ya da babaanneleri üstleniyor. Geriye kalan yaklaşık yüzde 2.8’lik dilimdeki çocuklar kreş veya anaokuluna gönderiliyor.

İzmir Çiğli Sabiha Gökçen Anaokulu’nda kreş öğretmenliği yapan ve kreş eğitiminin çocuk üzerindeki önemine değinen Ezgi Bozacı; “Çocuklara öz bakım becerisiyle birlikte yaratıcı zeka ve öz güven de kazandırıyoruz. Böylece çocuklar yeni bir bakış açısı elde ediyor ve daha yenilikçi oluyor. Kreşe gitmeyen çocuk kendini çok fazla yenileyemiyor, ilerlese de aileler çocuklarının gelişimini fark edemeyebiliyor. Çocuk kreşe geldiği zaman akranları arasındaki gelişim farkını anlayabiliyoruz” diye konuştu.

Kreşe Gitmeyen Çocuk İleri Yaşlarında Bağımlı Karaktere Dönüştürülüyor”

Çocuğun kreşe gitmeyip sürekli anne ile yan yana

olma durumunda pek çok sorunun ortaya çıkabileceğine parmak basan Bozacı, “Kreşe gitmeyen çocuk sürekli anne ile birebir oluyor. İster istemez bağımlı bir çocuk oluyor. Hatta ileri yaşlarında bağımlı bir karaktere dönüşebiliyor. Ayrıca bir yerden sonra anne ile çocuğun ilişkisi tıkanıyor. Annenin evde verebileceği çok şey var tabii. Fakat annenin sorumlulukları oluyor ve çocuk o boşluk içinde ne yapacağını bilemiyor. Aileler çocuklarını en azından yarım gün kreşe göndermeli. Böylece çocuk hem aile hem de akranları ile vakit geçirmiş olur” dedi.

Ailelerin çocuğu kreşe göndermeye maddi durumu el verse de toplumda; 2-3 yaşındaki çocuğun kreşe gönderilmesinin mantıksız olduğu, o yaştaki çocuğun uykusunu alması, annesinden ayrılmasında gerektiği gibi algıların yıkılması gerektiğini söyleyen Ezgi Bozacı; “Çocuğun kendi hayatı var. En başta aile sevgisi geliyor ama kreşe gitmeyen çocuklar 1’inci sınıfa başladığında ailesinden ayrılmak çok daha zor geliyor. Kreşe giden çocuk ilkokula başladığında temel bilgileri öğrenmiş oluyor” dedi.

2 Yaş Sendromu

Kreşe gidemeyen çocuklar için ailelere önerilerde bulunan Bozacı; “Hepi-

mizin bildiği 2 yaş sendromu var. Çocukların her şeyle inatlaştığı, tersini yaptığı bir dönem. Bu dönemde çocuğa anlayışlı davranmak, en önemlisi aynı hizaya gelip göz kontağı kurmak gerekiyor. Sinirlendiğinde, ağlama krizi geçirdiğinde sakinleştirmek ve suçlayıcı kelimeler kullanmamak gerekiyor. Bazen çocuğu utandırmamak adına görmezden gelmeliyiz. Ağlamayı bıraktığı anda ‘benim kızım/oğlum ne kadar uslu duruyor, şu an ağlamadığı için çok mutluyum’ demek gerekiyor” diye konuştu

“İlgi göremeyen çocuk uykusu problemi yaşıyor”

Çocukların ailelerinin ilgisine ihtiyacı olduğuna değinen Bozacı, “Anne-baba muhakkak çocuğa sevgisini göstermeli ve çocuklarıyla akşamları bir tane de olsa etkinlik yapmalı. Bu olmayınca çocuk uykuya rahat geçemiyor. İlgi göremeyen çocuk uykusu problemi yaşıyor, hırçınlaşıyor. Bu durum bir gününü kapsıyor” dedi.

“Çocuklara Emir Verirken Emir Vermeyi Öğretiyoruz”

Yetişkin insanların, ebeveynlerin çocuklara emir vererek konuşmasının çok yanlış olduğunu söyleyen Bozacı; “Çocukları itaat etmeye alıştırtıyoruz ya da ileri

yaşlarında emir veren bireylere dönüşmelerine neden oluyoruz. Aslında çocuklara emir verirken emir vermeyi öğretiyoruz.”

“AİLELER ÇOCUKLARININ SORDUĞU SORUNUN CEVABINI BİLMİYORSA BUNDAN UTANMAMALI”

Çocukların sorduğu sorulardan sıkılmamak ve çocukları geçiştirmemek gerektiğini belirten Ezgi Bozacı; “Eğer aile çocuğunun sorduğu sorunun cevabını bilmiyorsa, ‘bunun cevabını ben de bilmiyorum fakat bu sorunun cevabını araştırıp öğreneceğim sonra seninle bu konuyu tekrar konuşalım’ demeli. Aileler bir şekilde çocuklarının sorunun cevabını bilmek zorunda gibi davranıyor. Çocukları geçiştirmek yerine bilmediklerimizi de kabul etmemiz gerekiyor” dedi.

ft/ EZGİ BOZACI

ÖZGE UĞULU

CORONA'LI GÜNLERDE ÇOCUK OLMAK

Dünya genelinde Corona virüs sebebiyle hayatın durmasıyla okullar da tatil edilerek uzaktan eğitime geçildi. Hayat eve sığar sloganıyla evde kalınması uyarılarında bulunuluyor. Çocuklar içinde evde yapılacak etkinlik, kaliteli zaman geçirecek tavsiyeler peşi peşine sıralanıyor. Ebebeynler ise çocuklarla evde kaliteli vakit geçirmek konusunda sıkıntı yaşıyor.

Uzaktan Eğitim Derslerine de Bakmadım

Evde kalmanın çok sıkıcı olduğunu söyleyen 9.sınıf öğrencisi Kerem (15) ‘evdeysem genelde bilgisayar oyunları oynarım virüs bunu değiştirmede ama zevk aldığım oyunlar eskisi gibi sarmıyor oyun oynamaktan bile sıkıldım. Genelde bilgisayar, telefon, uyuyarak geçiriyorum zamanı, uzaktan eğitim derslerine de bakmadım hiç, zaten pek derslerle de aram yok,okuldada dinlemezdim zaten genelde ders. Bir sürü şeyler öneriyorlar evde yapılacak aktivite olarak ama benim pek ilgimi çekmiyor.Belki biraz daha evde kalırsak denerim önerdikleri şeyleri,küçük kardeşimle daha çok oyun oynamaya başladık en çok ona yaradı evde kalmam. ‘diye konuştu.

Artık Annem Kapıyı Kitliyor

Bir kaç kez annesinden gizli evden kaçarak dışarı çıktığını söyleyen Kerem evde otur-maktan canım sıkıldığı için kaçıp arkadaşlarla top oynadık,ondan sonra artık annem kapıyı kitliyor, arıyorum ama bulamıyorum anahtarı, annem de haklı aslında amacı beni korumak sonuçta hak veriyorum ona da ama ne yapayım sıkılıyorum. Babam hergün işe gidiyor geliyor,biz evde korunuyor ama bir sürü yer ile temas ediyor,akşam eve gelip bize bulaştırma olasılığı var, annem alışverişte bir sürü yere dokunuyor,eldiven takıyor ama kıyafetine yüzüne sinebilir.ama benim dışarı çıkmama izin vermiyorlar ben de bunu anlamıyorum.” dedi.

Okulu Bile Özledim

Okulu bile özlediğini belirten Kerem” 4-5 gündür hiç dışarı çıkmadım.Ekmeğe bile göndermiyor annem virüsten dolayı.Okulu pek sevmem ama ev o kadar sıkıcı ki okulu bile özledim, dersleri değil tabi arkadaşları ve ortamı, daha ne kadar sürer kim bilir dışarı çıkmamız, en çok top oynamayı özliyorum, virüs bittiğinde ilk olarak top oynama-ya çıkarım bütün gün top oynarız arkadaşlarla , sinemaya gideriz grup halinde genelde arkadaş çevresi ile, bilgisayar oyunu da severim ama hergün oynamaktan bıktığım için uzun süre aramam” diye belirtti.

SERHAT SARIALTIN

LE PHARE

instagram/ @lepharedergi

